

het verder verfijnen van de onderzoeksmethoden (3V's) en de (concrete) opbrengsten van het project tot dan toe aan ons terug te koppelen. Hierbij dienen ook de opbrengsten op het gebied van de bescherming van bedreigde soorten du delijk te worden bel cht.

Wij zullen vervolgens beoordelen of het project mag worden voortgezet. Dit zal slechts worden toegestaan indien wij ervan overtuigd zijn dat de schade aan de dieren (zowel binnen als bu ten de vergunning) tot het absolute minimum beperkt blijft en du delijk wordt dat het project daadwerkelijk bijdraagt aan de bescherming van bedreigde soorten.

De onderbouwing van deze beslissing vindt u onder 'Overwegingen'.

Procedure

Advies dierexperimentencommissie

Wij hebben advies gevraagd bij de **[redacted]** (hierna: DEC). Dit advies is ontvangen op 11 november 2020. Wij hebben de DEC om aanvullend advies gevraagd over de verwachte milieu effecten van het project en de toevoeging van een nieuwe projectdoelstelling, te weten "onderzoek gericht op het behoud van de soort". Op 20-01-2021 hebben wij het aanvullend advies van de DEC ontvangen. Bij de beoordeling van uw aanvraag is d t advies betrokken overeenkomstig artikel 10a, derde lid van de wet.

Nadere vragen aanvrager

Op 4 december 2020 hebben wij u om aanvullingen gevraagd. U heeft tijdig antwoord gegeven. Het verzoek om aanvullingen had betrekking op het ongerief, de 3V's, bijvangst, rode lijst soorten en de NTS. Uw reactie is betrokken bij de behandeling van uw aanvraag.

Overwegingen

Wij kunnen ons niet geheel vinden in de inhoud van het advies van de DEC. In aanvulling op het DEC-advies stelt de CCD voorwaarden. De voorwaarden staan in de vergunning beschreven en zijn hieronder toegelicht. Ten aanzien van de overige onderdelen, nemen wij het advies van de DEC over, inclusief de daaraan ten grondslag liggende motivering.

Datum:
Aanvraagnummer:
AVD **[redacted]** 02010984

Voorwaarden

Uit uw aanvraag blijkt dat een groot deel van de gevangen dieren niet bemonsterd zullen worden (98%). Deze dieren vallen juridisch gezien niet onder deze vergunning. In de praktijk zijn deze dieren echter wel onderdeel van uw onderzoeksproject, aangezien het doelsoorten betreft waarvan op systematische wijze gegevens zullen worden verzameld. Uit uw projectaanvraag blijkt dat een aanzienlijk deel van deze dieren schade zal ondergaan in de vorm van verwondingen, pijn, lijden of angst en/of de metingen ten behoeve van het project niet zullen overleven. De DEC heeft dit als een ethisch dilemma gesignaleerd en ook wij hebben uitgebreid bij dit punt stilgestaan. Hoewel deze dieren geen onderdeel van de vergunning zijn, dient ook met deze groep dieren zo verantwoord mogelijk te worden omgegaan. Dit betekent dat ook voor deze groep voldaan dient te worden aan de vereisten omtrent de 3V's. Op voorhand is niet te voorspellen hoe groot deze groep dieren precies zal zijn, hoe groot het ongerief voor deze dieren zal zijn en welk deel van deze dieren de proef (onbeschadigd) zal overleven. Daarnaast zijn wij er niet geheel van overtuigd dat het ongerief voor de bemonsterde dieren bij matig zal blijven, het is immers niet zeker dat deze dieren gedood zullen worden voordat ze zullen bezwijken aan hypoxie. Wij willen hier echter wel een helder beeld van krijgen. Wij begrijpen dat deze onderzoeken historisch altijd op deze manier zijn uitgevoerd. Tegelijkertijd signaleren wij een groeiende maatschappelijke behoefte aan een meer duurzame omgang met proefdieren. De huidige vorm van survey-visserij voor onderzoek is in onze ogen weinig verfijnd en op de lange termijn mogelijk niet veel langer maatschappelijk te verantwoorden. Wij verwachten daarom van u dat u zich tijdens dit project zult inspannen om uw methoden verder te verfijnen.

In reactie op onze vraag-opmerking over het voorkomen van 'rode lijst' soorten in uw projectaanvraag hebt u aangegeven dat ook het behoud van de soort onder de doelstellingen van uw project valt. Deze doelstelling valdeert het gebruik van bedreigde diersoorten voor onderzoeksdoeleinden, maar was geen onderdeel van uw originele projectaanvraag. Aangezien enkele doelsoorten van dit project op de rode lijst staan is het voor de wettigheid voor de rechtmatigheid van deze vergunning is het cruciaal dat het project ook daadwerkelijk een concrete bijdrage levert aan het behoud van deze soorten.

Om de bovenstaande redenen verlenen wij de vergunning voor dit project in eerste instantie voor de helft van de looptijd. Te weten, voor 2 jaar. U dient na 1,5 jaar, Na deze periode dient u een terugkoppeling aan ons te verschaffen over de voortgang van het onderzoek. Hierbij dient u inzicht te verschaffen in de gevangen aantallen en de proportie bemonsterde/niet-bemonsterde vissen per doelsoort. Daarnaast dient deze terugkoppeling een overzicht te bevatten van daadwerkelijke schade en ongerief aan de dieren en het percentage dieren dat de proeven levend heeft doorstaan. Tot slot dient in uw terugkoppeling naar voren te komen welke inspanningen u heeft gedaan tot het verder verfijnen van de

Datum:
Aanvraagnummer:
AVD 202010904

Met opmerkingen (2): Worden deze dieren aangemerkt als proefdieren? Kun je in de wv of aanverwante regelgeving een bepaling vinden dat op deze dieren de bepalingen van de 3V's gelden?

Met opmerkingen (3R2): Dit komt uit onze handreiking dierproeven met wilde dieren in hun biotoop.

II.3.2 Bijvangst dieren
Dieren die door bijvangst onvermijdbaar betrokken zijn bij een vergunningplichtige dierproef maar niet de doeldieren zijn in wettelijke zin, zijn geen onderdeel van de dierproef. Ook in het geval zij geconfronteerd worden met bovendrempelig ongerief of zelfs ten gevolge van de handelingen in het kader van de dierproef zouden overlijden. De DEC en de IvD dienen in het kader van hun 3V-taak rekening te houden met de effecten op andere dieren dan de doeldieren, dus bijvoorbeeld bij de keuze voor een vangmethode waarbij zo min mogelijk sprake is van bijvangst (zie ook IV.2).
Aantallen bijvangst dieren hoeven niet opgenomen te worden in de projectaanvraag en in de registratie dierproeven.

Het gaat hier echter niet om bijvangst, maar om doeldieren. Omdat ze waliswaar bu ten de vergunning vallen, maar wel een wezenlijk onderdeel van het project zijn (er worden op een systematische manier metingen aan deze dieren gedaan ten behoeve van het onderzoek). Dat maakt het in mijn ogen alleen maar belangrijker dat aan de 3Vs wordt voldaan.

Met opmerkingen (4): Wat bedoelt je Hiermee?

Met opmerkingen (5R4): Artikel 10e.4
Dieren behorende tot bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aangewezen bedreigde diersoorten dienen niet in een dierproef te worden gebruikt, tenzij door middel van een wetenschappelijk motivering wordt aangetoond dat het doel van de dierproef niet kan worden bereikt door gebruikmaking van dieren behorende tot andere dan in de algemene maatregel van bestuur aangewezen bedreigde diersoorten en de dierproef een van de doeleinden heeft in artikel 1c, onderdeel b, eerste gedachtestreepje, onderdeel c of onderdeel e, tot doel heeft.

Artikel 1c (zie ook paragraaf II.B)
b. translationeel of toegepast onderzoek met een van de volgende doelstellingen:
ii de vermindering, voorkoming, diagnose of behandeling van ziekten, gezondheidsstoornissen of andere afwijkingen, dan wel de gevolgen daarvan, bij mensen, dieren of planten, c. elke in onderdeel b genoemde doelstelling, tijdens de ontwikkeling, vervaardiging of beproeving van de kwaliteit

Met opmerkingen (6R4): Overigens gaat het om de Fint en de Ansjovis. Deze soorten staan op de rode lijst van LNV met soorten die u t Nederland dreigen te verdwijnen (Rode Lijsten I Beschermde natuur in Nederland, (nederlandsesoorten.nl) maar niet op de lijst van Annex A in EU 338/97 (waarnaar in de handreiking wordt verwezen). Maakt dit juridisch gezien verschil?

onderzoeksmethoden (3V's) en de (concrete) opbrengsten van het project tot dan toe aan ons terug te koppelen. Hierbij dienen ook de opbrengsten op het gebied van de bescherming van bedreigde soorten duidelijk te worden belicht. Wij zullen vervolgens beoordelen of het project mag worden voortgezet. Dit zal slechts worden toegestaan indien wij ervan overtuigd zijn dat de schade aan de dieren (zowel binnen als buiten de vergunning) tot het absolute minimum beperkt blijft en duidelijk wordt dat het project daadwerkelijk bijdraagt aan de bescherming van bedreigde soorten.

Datum:
Aanvraagnummer:
AVD: 202010964

Aanvullende opmerkingen

Het besluit om de projectaanvraag te vergunnen is gebaseerd op meerderheid van stemmen, één lid heeft tegen gestemd vanwege ethische bezwaren ten aanzien van eerder beschreven dilemma omtrent de verfijning van uw project als geheel.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief schriftelijk een bezwaarschrift indienen. Een bezwaarschrift kunt u sturen naar Centrale Commissie Dierproeven, afdeling Juridische Zaken, postbus 93118, 2509 AC Den Haag.

Bij het indienen van een bezwaarschrift vragen we u in ieder geval de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt en het aanvraagnummer te vermelden. U vindt deze nummers in de rechter kantlijn in deze brief.

Bezwaar schorst niet de werking van het besluit waar u het niet mee eens bent. Dat betekent dat dat besluit wel in werking treedt en geldig is. Nadat u een bezwaarschrift heeft ingediend kunt u een voorlopige voorziening vragen bij de voorzieningenrechter van de rechtbank in de vestigingsplaats van de vergunninghouder. U moet dan wel kunnen aantonen dat er sprake is van een spoedeisende situatie.

Voor de behandeling van een voorlopige voorziening is griffierecht verschuldigd. Op <http://www.rechtspraak.nl/Organisatie/Rechtbanken/Pages/default.aspx> kunt u zien onder welke rechtbank de vestigingsplaats van de vergunninghouder valt.

Met opmerkingen (7): Wil de CCD graag dat dit erin komt?

Met opmerkingen (BR7): Ja.

Meer informatie

Heeft u vragen, kijk dan op www.centralecommissiedierproeven.nl, stuur een e-mail naar info@zbo-ccd.nl of neem telefonisch contact met ons op: 0900 28 000 28 (10 ct/minuut).

Datum:

Aanvraagnummer:
AVD 202010984

Centrale Commissie Dierproeven
namens deze:

Algemeen Secretaris

Bijlagen:

- Projectvergunning
- DEC-advies
- Weergave wet- en regelgeving

Centrale Commissie Dierproeven

CONCEPT

Projectvergunning

gelet op artikel 10a van de Wet op de Dierproeven

Verleent de Centrale Commissie Dierproeven aan

Naam:

Adres:

Postcode en plaats:

Deelnemersnummer:

5.1 lid2h

deze projectvergunning voor het tijdvak 12 februari 2021 tot en met 31 juli 2024, voor het project "Onderzoek naar pelagische vis in de Waddenzee" met aanvraagnummer AVD 5.1 lid2h 202010984, na advies van 5.1 lid2h . De functie van de verantwoordelijk onderzoeker is onderzoeker. Het besluit is gebaseerd op de volgende (aangepaste) stukken:

- 1 een aanvraagformulier projectvergunning dierproeven, zoals ontvangen op 11 september 2020
- 2 de bij het aanvraagformulier behorende bijlagen:
 - a Projectvoorstel, zoals ontvangen op 8 februari 2020;
 - b Bijlagen dierproeven
 - 3.4.4.1 Analyse biologische parameters pelagische vis, zoals ontvangen op 15 december 2020;
 - c Niet-technische Samenvatting van het project, zoals ontvangen op 15 december 2020;
 - d Advies van dierexperimentencommissie, zoals ontvangen op 11 november 2020; Aanvullend advies, zoals ontvangen op 20-01-2021
 - e De aanvullingen op uw aanvraag, zoals ontvangen op 15 december 2020.

Aanvraagnummer: AVD ~~1167~~ 202010984

Naam proef	Diersoort/ Stam	Aantal dieren	Ongerief
3.4.4.1 Analyse biologische parameters pelagische vis			
	Andere vissen (andere Pisces) / Ansjovis (Engraulis encrasicolus), driedoornige stekelbaars (Gasterosteus aculeatus), fint (Alosa fallax), geep (Belone belone), harder (Chelon spp.), haring (Clupea harengus), horsmakreel (Trachurus trachurus), koornaarvis (Atherina spp.), makreel (Scomber scombrus), spiering (Osmerus eperlanus), sprat (Sprattus sprattus), pelser (Sardina pilchardus), zandspieringsoorten (Ammodytes spp., Hyperoplus lanceolatus, Gymnamodytes semisquamatus), zeebaars (Dentrarchus labrax).	19.230	100,0% Matig

Voorwaarden

Voorwaarden

Om de redenen, benoemd onder 'overwegingen' verlenen wij de vergunning voor dit project in eerste instantie voor ~~de helft van de looptijd. Te weten, voor 2 jaar. U dient na 1,5 jaar. Na deze periode dient u~~ een terugkoppeling aan ons te verschaffen over de voortgang van het onderzoek. Hierbij dient u inzicht te verschaffen in de gevangen aantallen en de proportie bemonsterde/niet-bemonsterde vissen per doelsoort. Daarnaast dient deze terugkoppeling een overzicht te bevatten van daadwerkelijke schade en ongerief aan de dieren en het percentage dieren dat de proeven levend heeft doorstaan. Tot slot dient in uw terugkoppeling naar voren te komen welke inspanningen u heeft gedaan tot het verder verfijnen van de onderzoeksmethoden (3V's) en de (concrete) opbrengsten van het project tot dan toe aan ons terug te koppelen. Hierbij dienen ook de opbrengsten op het gebied van de bescherming van bedreigde soorten duidelijk te worden belicht.

Wij zullen vervolgens beoordelen of het project mag worden voortgezet. Dit zal slechts worden toegestaan

Aanvraagnummer: AVD 202010984

indien wij ervan overtuigd zijn dat de schade aan de dieren (zowel binnen als buiten de vergunning) tot het absolute minimum beperkt blijft en duidelijk wordt dat het project daadwerkelijk bijdraagt aan de bescherming van bedreigde soorten.

Geldende voorschriften

Wij wijzen u op onderstaande geldende voorschriften, die volgen uit artikel 1d, vierde lid, artikel 10, eerste lid en/of artikel 10a3 van de wet.

- Go/ no go momenten worden voor aanvang van elk experiment afgestemd met de IVD.
- Het is verboden een dierproef te verrichten voor een doel dat, naar de algemeen kenbare, onder deskundigen heersende opvatting, ook kan worden bereikt anders dan door middel van een dierproef, of door middel van een dierproef waarbij minder dieren kunnen worden gebruikt of minder ongerief wordt berokkend dan bij de in het geding zijnde proef het geval is.
- Het is verboden dierproeven te verrichten voor een doel waarvan het belang niet opweegt tegen het ongerief dat aan het proefdier wordt berokkend.
- Overige wettelijke bepalingen blijven van kracht.

Aanvraagnummer:
AVD 02010984

heeft opmaak toegepast: Nederlands (standaard)

Weergave wet- en regelgeving

Dit project en wijzigingen

Volgens artikel 10c van de Wet op de Dierproeven (hierna de wet) is het verboden om andere dierproeven uit te voeren dan waar de vergunning voor is verleend. De dierproeven mogen slechts worden verricht in het kader van een project, volgens artikel 10g, derde lid van de wet. Uit artikel 10b, eerste lid van de wet volgt dat de dierproeven zijn ingedeeld in de categorieën terminaal, licht, matig of ernstig. Als er wijzigingen in een dierproef plaatsvinden, moeten deze gemeld worden aan de Centrale Commissie Dierproeven. Hebben de wijzigingen negatieve gevolgen voor het dierenwelzijn, dan moet volgens artikel 10a5, eerste lid van de wet de wijziging eerst voorgelegd worden en mag deze pas doorgevoerd worden na goedkeuren door de Centrale Commissie Dierproeven. Artikel 10b, tweede en derde lid van de wet schrijven voor dat het verboden is een dierproef te verrichten die leidt tot ernstige mate van pijn, lijden, angst of blijvende schade die waarschijnlijk langdurig zal zijn en niet kan worden verzacht, tenzij hiervoor door de Minister een ontheffing is verleend.

Verzorging

De fokker, leverancier en gebruiker moeten volgens artikel 13f van de wet over voldoende personeel beschikken en ervoor zorgen dat de dieren behoorlijk worden verzorgd, behandeld en gehuisvest. Er moeten ook personen zijn die toezicht houden op het welzijn en de verzorging van de dieren in de inrichting, personeel dat met de dieren omgaat moet toegang hebben tot informatie over de in de inrichting gehuisveste soorten en personeel moet voldoende geschoold en bekwaam zijn. Ook moeten er personen zijn die een eind kunnen maken aan onnodige pijn, lijden, angst of blijvende schade die tijdens een dierproef bij een dier wordt veroorzaakt. Daarnaast zijn er personen die zorgen dat een project volgens deze vergunning wordt uitgevoerd en als dat niet mogelijk is zorgen dat er passende maatregelen worden getroffen.

In artikel 9 van de wet staat dat de persoon die het project en de dierproef opzet deskundig en bekwaam moet zijn. In artikel 8 van het Dierproevenbesluit 2014 staat dat personen die dierproeven verrichten, de dieren verzorgen of de dieren doden, hiervoor een opleiding moeten hebben afgerond.

Voordat een dierproef die onderdeel uitmaakt van dit project start, moet volgens artikel 10a3 van de wet de uitvoering afgestemd worden met de instantie voor dierenwelzijn.

Pijnbestrijding en verdoving

In artikel 13 van de wet staat dat een dierproef onder algehele of plaatselijke verdoving wordt uitgevoerd tenzij dat niet mogelijk is, dan wel bij het verrichten van een dierproef worden pijnstillers toegediend of andere goede methoden gebruikt die de pijn, het lijden, de angst of de blijvende schade bij het dier tot een minimum beperken. Een dierproef die bij het dier gepaard gaat met zwaar letsel dat hevige pijn kan veroorzaken, wordt niet zonder verdoving uitgevoerd. Hierbij wordt afgewogen of het toedienen van verdoving voor het dier traumatischer is dan de dierproef zelf en het toedienen van verdoving onverenigbaar is met het doel van de dierproef. Bij een dier wordt geen stof toegediend waardoor het dier niet meer of slechts in verminderde mate in staat is pijn te tonen, wanneer het dier niet tegelijkertijd

Aanvraagnummer:
AVD 202010984

voldoende verdoving of pijnstilling krijgt toegediend, tenzij wetenschappelijk gemotiveerd. Dieren die pijn kunnen lijden als de verdoving eenmaal is uitgewerkt, moeten preventief en postoperatief behandeld worden met pijnstillers of andere geschikte pijnbestrijdingsmethoden, mits die verenigbaar zijn met het doel van de dierproef. Zodra het doel van de dierproef is bereikt, moeten passende maatregelen worden genomen om het lijden van het dier tot een minimum te beperken.

Einde van een dierproef

Artikel 13a van de wet bepaalt dat een dierproef is afgelopen wanneer voor die dierproef geen verdere waarnemingen hoeven te worden verricht of, voor wat betreft nieuwe genetisch gemodificeerde dierenlijnen, wanneer bij de nakomelingen niet evenveel of meer, pijn, lijden, angst, of blijvende schade wordt waargenomen of verwacht dan bij het inbrengen van een naald. Er wordt dan door een dierenarts of een andere ter zake deskundige beslist of het dier in leven zal worden gehouden. Een dier wordt gedood als aannemelijk is dat het een matige of ernstige vorm van pijn, lijden, angst of blijvende schade zal blijven ondervinden. Als een dier in leven wordt gehouden, krijgt het de verzorging en huisvesting die past bij zijn gezondheidstoestand.

Volgens artikel 13b van de wet moet de dood als eindpunt van een dierproef zoveel mogelijk worden vermeden en vervangen door in een vroege fase vaststelbare, humane eindpunten. Als de dood als eindpunt onvermijdelijk is, moeten er zo weinig mogelijk dieren sterven en het lijden zo veel mogelijk beperkt blijven.

Uit artikel 13c van de wet volgt dat het doden van dieren door een deskundig persoon moet worden gedaan, wat zo min mogelijk pijn, lijden en angst met zich meebrengt. De methode om te doden is vastgesteld in de Europese richtlijn artikel 6.

In artikel 13d van de wet is vastgesteld dat proefdieren geadopteerd kunnen worden, teruggeplaatst in hun habitat of in een geschikt dierhoudersysteem, als de gezondheidstoestand van het dier het toelaat, er geen gevaar is voor volksgezondheid, diergezondheid of milieu en er passende maatregelen zijn genomen om het welzijn van het dier te waarborgen.

Locatie

De vergunning wordt verleend voor een project waarbij dierproeven geheel of gedeeltelijk worden verricht buiten een inrichting van een gebruiker (artikel 10g van de wet).

Wilde dieren

Het vangen van wilde dieren moet volgens artikel 10f van de wet door een deskundig persoon gedaan worden waarbij dieren zo min mogelijk pijn, lijden, angst of blijvende schade ondervinden. Gewonde dieren moeten onderzocht worden en behandeld, tenzij er een wetenschappelijke motivering is om niet te behandelen.

Centrale Commissie Dierproeven

39

> Retouradres Postbus 93118 2509 AC Den Haag

5.1 lid2h

5.1 lid2h

5.1 lid2h

Centrale Commissie
Dierproeven
Postbus 93118
2509 AC Den Haag
centralecommissiedierproeven.nl
0900 28 000 28 (10 ct/min)
info@zbo-ccd.nl

Onze referentie
Aanvraagnummer
AVD 202010984
Bijlagen
3

Datum

Betreft Beslissing aanvraag projectvergunning Dierproeven

CONCEPT

Geachte **5.1 lid2h**,

Op 11 september 2020 hebben wij uw aanvraag voor een projectvergunning dierproeven ontvangen. Het gaat om uw project "Onderzoek naar pelagische vis in de Waddenzee" met aanvraagnummer AVD **5.1 lid2h** 202010984. Wij hebben uw aanvraag beoordeeld.

Beslissing

Wij keuren uw aanvraag goed. Uit artikel 10a, eerste lid van de Wet op de dierproeven (hierna: de wet) volgt daarom dat het is toegestaan om uw project u t te voeren binnen de gestelde vergunningsperiode. Deze vergunning wordt afgegeven voor de periode van 12 februari 2021 tot en met 31 juli 2021. Aan de vergunning hebben wij de volgende voorwaarde verbonden op grond van artikel 10a1, tweede lid van de wet.

Voorwaarden

Wij verlenen de vergunning voor dit project in eerste instantie voor 2 jaar. Anderhalf jaar na **datum ingaan vergunning** dient u een terugkoppeling aan ons te verschaffen over de voortgang van het onderzoek. Hierbij dient u inzicht te verschaffen in de gevangen aantallen en de proportie bemonsterde/niet-bemonsterde vissen per doelsoort. Daarnaast dient deze terugkoppeling een overzicht te bevatten van daadwerkelijke schade en ongerief aan de dieren en het percentage dieren dat de vangst en/of proeven levend heeft doorstaan. Tot slot dient in uw terugkoppeling naar voren te komen welke inspanningen u heeft gedaan tot

het verder verfijnen van de onderzoeksmethoden (3V's) en de (concrete) opbrengsten van het project tot dan toe aan ons terug te koppelen. Hierbij dienen ook de opbrengsten op het gebied van de bescherming van bedreigde soorten duidelijk te worden belicht.

Wij zullen vervolgens beoordelen of het project mag worden voortgezet op basis van de schade aan de dieren (zowel binnen als buiten de vergunning) en de daadwerkelijke bijdrage van het project aan de bescherming van bedreigde soorten.

De onderbouwing van deze beslissing vindt u onder 'Overwegingen'.

Procedure

Advies dierexperimentencommissie

Wij hebben advies gevraagd bij de **[redacted]** (hierna: DEC). Dit advies is ontvangen op 11 november 2020. Wij hebben de DEC om aanvullend advies gevraagd over de verwachte milieu effecten van het project en de toevoeging van een nieuwe projectdoelstelling, te weten "onderzoek gericht op het behoud van de soort". Op 20-01-2021 hebben wij het aanvullend advies van de DEC ontvangen. Bij de beoordeling van uw aanvraag is dit advies betrokken overeenkomstig artikel 10a, derde lid van de wet.

Nadere vragen aanvrager

Op 4 december 2020 hebben wij u om aanvullingen gevraagd. U heeft tijdig antwoord gegeven. Het verzoek om aanvullingen had betrekking op het ongerief, de 3V's, bijvangst, rode lijst soorten en de NTS. Uw reactie is betrokken bij de behandeling van uw aanvraag.

Overwegingen

Wij kunnen ons niet geheel vinden in de inhoud van het advies van de DEC. In aanvulling op het DEC-advies stelt de CCD voorwaarden. De voorwaarden staan in de vergunning beschreven en zijn hieronder toegelicht. Ten aanzien van de overige onderdelen, nemen wij het advies van de DEC over, inclusief de daaraan ten grondslag liggende motivering.

Datum:
Aanvraagnummer:
AVD **[redacted]** 202010984

Voorwaarden

Uit uw aanvraag blijkt dat een groot deel van de gevangen dieren niet bemonsterd zullen worden (98%). Deze dieren vallen juridisch gezien niet onder deze vergunning. In de praktijk zijn deze dieren echter wel onderdeel van uw onderzoeksproject, aangezien het doelsoorten betreft waarvan op systematische wijze gegevens zullen worden verzameld voor uw onderzoek. Uit uw projectaanvraag blijkt dat een aanzienlijk deel van deze dieren schade zal ondergaan in de vorm van verwondingen, pijn, lijden of angst en/of de metingen ten behoeve van het project niet zullen overleven omdat ze gedurende een lagere periode droog komen te liggen tijdens het uitsorteren van de vangst. Afhankelijk van duur kan dit leiden tot u droging, hypoxie en mogelijk de dood van de dieren. De DEC heeft dit als een ethisch dilemma gesignaleerd en ook wij hebben uitgebreid bij dit punt stilgestaan. Hoewel deze dieren geen onderdeel van de vergunning zijn, dient ook met deze groep dieren zo verantwoord mogelijk te worden omgegaan. Met name omdat deze dieren wel een wezenlijk onderdeel van het project zijn. Zoals reeds aangegeven worden er door u op een systematische manier metingen aan deze dieren uitgevoerd ten behoeve van het onderzoek. Dit betekent dat ook voor deze groep voldaan dient te worden aan de vereisten omtrent de 3V's. Op voorhand is niet te voorspellen hoe groot deze groep dieren precies zal zijn, hoe groot het ongerief voor deze dieren zal zijn en welk deel van deze dieren de proef (onbeschadigd) zal overleven. Daarnaast zijn wij er niet geheel van overtuigd dat het ongerief voor de bemonsterde dieren bij matig zal blijven, het is immers niet zeker dat deze dieren gedood zullen worden voordat ze zullen bezwijken aan hypoxie. Wij willen hier echter wel een helder beeld van krijgen. Wij begrijpen dat deze onderzoeken historisch altijd op deze manier zijn uitgevoerd. Tegelijkertijd signaleren wij een groeiende maatschappelijke behoefte aan een meer duurzame en zorgvuldiger omgang met (proef-)dieren. De huidige vorm van survey-visserij voor onderzoek in een beschermd natuurgebied is in onze ogen weinig verfijnd en op de lange termijn mogelijk niet veel langer maatschappelijk te verantwoorden. Wij verwachten daarom van u dat u zich tijdens dit project zult inspannen om uw methoden verder te verfijnen.

In reactie op onze opmerking over het voorkomen van 'rode lijst' soorten in uw projectaanvraag hebt u aangegeven dat ook het behoud van de soort onder de doelstellingen van uw project valt. Deze doelstelling valideert het gebruik van bedreigde diersoorten voor onderzoeksdoeleinden, maar was geen onderdeel van uw originele projectaanvraag. Voor de rechtmatigheid van deze vergunning is het cruciaal dat het project ook daadwerkelijk een concrete bijdrage levert aan het behoud van deze soorten.

Om de bovenstaande redenen verlenen wij de vergunning voor dit project in eerste instantie voor 2 jaar. Anderhalf jaar na het ingaan van de vergunning dient u een terugkoppeling aan ons te verschaffen over de voortgang van het onderzoek. Hierbij dient u inzicht te verschaffen in de gevangen aantallen en de proportie bemonsterde/niet-bemonsterde vissen per doelsoort. Daarnaast dient deze terugkoppeling een overzicht te bevatten van daadwerkelijke schade en ongerief aan de dieren en het percentage dieren dat de proeven levend heeft doorstaan. Tot slot dient in uw terugkoppeling naar voren te komen welke inspanningen u heeft gedaan tot het verder verfijnen van de

Datum:
Aanvraagnummer:
AVD 202010984

onderzoeksmethoden (3V's) en de (concrete) opbrengsten van het project tot dan toe aan ons terug te koppelen. Hierbij dienen ook de opbrengsten op het gebied van de bescherming van bedreigde soorten duidelijk te worden belicht. Wij zullen vervolgens beoordelen of het project mag worden voortgezet. Dit zal slechts worden toegestaan indien wij ervan overtuigd zijn dat de schade aan de dieren (zowel binnen als buiten de vergunning) tot het absolute minimum beperkt blijft en duidelijk wordt dat het project daadwerkelijk bijdraagt aan de bescherming van bedreigde soorten.

Datum:
Aanvraagnummer:
AVD: 202010904

Aanvullende opmerkingen

Het besluit om de projectaanvraag te vergunnen is gebaseerd op meerderheid van stemmen, één lid heeft het **minderheidsstandpunt** ingenomen dat dit project niet vergund kan worden.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief schriftelijk een bezwaarschrift indienen. Een bezwaarschrift kunt u sturen naar Centrale Commissie Dierproeven, afdeling Juridische Zaken, postbus 93118, 2509 AC Den Haag.

Bij het indienen van een bezwaarschrift vragen we u in ieder geval de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt en het aanvraagnummer te vermelden. U vindt deze nummers in de rechter kantlijn in deze brief.

Bezwaar schorst niet de werking van het besluit waar u het niet mee eens bent. Dat betekent dat dat besluit wel in werking treedt en geldig is. Nadat u een bezwaarschrift heeft ingediend kunt u een voorlopige voorziening vragen bij de voorzieningenrechter van de rechtbank in de vestigingsplaats van de vergunninghouder. U moet dan wel kunnen aantonen dat er sprake is van een spoedeisende situatie.

Voor de behandeling van een voorlopige voorziening is griffierecht verschuldigd. Op <http://www.rechtspraak.nl/Organisatie/Rechtbanken/Pages/default.aspx> kunt u zien onder welke rechtbank de vestigingsplaats van de vergunninghouder valt.

Met opmerkingen (1): **[REDACTED]** het is wettelijk niet verplicht om te vermelden dat er sprake was van een meerderheids/minderheidsstandpunt. **[REDACTED]**

Meer informatie

Heeft u vragen, kijk dan op www.centralecommissiedierproeven.nl, stuur een e-mail naar info@zbo-ccd.nl of neem telefonisch contact met ons op: 0900 28 000 28 (10 ct/minuut).

Datum:
Aanvraagnummer:
AVD 202010984

Centrale Commissie Dierproeven
namens deze:

Algemeen Secretaris

Bijlagen:

- Projectvergunning
- DEC-advis
- Weergave wet- en regelgeving

Centrale Commissie Dierproeven

CONCEPT

Projectvergunning

gelet op artikel 10a van de Wet op de Dierproeven

Verleent de Centrale Commissie Dierproeven aan

Naam:

Adres:

Postcode en plaats:

Deelnemersnummer:

5.1 lid2h

deze projectvergunning voor het tijdvak 12 februari 2021 tot en met 31 juli 2024, voor het project "Onderzoek naar pelagische vis in de Waddenzee" met aanvraagnummer AVD 5.1 lid2h 202010984, na advies van 5.1 lid2h

De functie van de verantwoordelijk onderzoeker is onderzoeker. Het besluit is gebaseerd op de volgende (aangepaste) stukken:

- 1 een aanvraagformulier projectvergunning dierproeven, zoals ontvangen op 11 september 2020
- 2 de bij het aanvraagformulier behorende bijlagen:
 - a Projectvoorstel, zoals ontvangen op 8 februari 2020;
 - b Bijlagen dierproeven
 - 3.4.4.1 Analyse biologische parameters pelagische vis, zoals ontvangen op 15 december 2020;
 - c Niet-technische Samenvatting van het project, zoals ontvangen op 15 december 2020;
 - d Advies van dierexperimentencommissie, zoals ontvangen op 11 november 2020; Aanvullend advies, zoals ontvangen op 20-01-2021
 - e De aanvullingen op uw aanvraag, zoals ontvangen op 15 december 2020.

Aanvraagnummer: AVD **2020** 202010984

Naam proef	Diersoort/ Stam	Aantal dieren	Ongerief
3.4.4.1 Analyse biologische parameters pelagische vis			
	Andere vissen (andere Pisces) / Ansjovis (Engraulis encrasicolus), driedoornige stekelbaars (Gasterosteus aculeatus), fint (Alosa fallax), geep (Belone belone), harder (Chelon spp.), haring (Clupea harengus), horsmakreel (Trachurus trachurus), koorbaarvis (Atherina spp.), makreel (Scomber scombrus), spiering (Osmerus eperlanus), sprot (Sprattus sprattus), pelser (Sardina pilchardus), zandspieringsoorten (Ammodytes spp., Hyperoplus lanceolatus, Gymnamodytes semisquamatus), zeebaars (Dentrarchus labrax).	19.230	100,0% Matig

Voorwaarden

Voorwaarden

Wij verlenen de vergunning voor dit project in eerste instantie voor 2 jaar. Anderhalf jaar na [datum ingaan vergunning] dient u een terugkoppeling aan ons te verschaffen over de voortgang van het onderzoek. Hierbij dient u inzicht te verschaffen in de gevangen aantallen en de proportie bemonsterde/niet-bemonsterde vissen per doelsoort. Daarnaast dient deze terugkoppeling een overzicht te bevatten van daadwerkelijke schade en ongerief aan de dieren en het percentage dieren dat de vangst en/of proeven levend heeft doorstaan. Tot slot dient in uw terugkoppeling naar voren te komen welke inspanningen u heeft gedaan tot het verder verfijnen van de onderzoeksmethoden (3V's) en de (concrete) opbrengsten van het project tot dan toe aan ons terug te koppelen. Hierbij dienen ook de opbrengsten op het gebied van de bescherming van bedreigde soorten duidelijk te worden belicht.

Wij zullen vervolgens beoordelen of het project mag worden voortgezet op basis van de schade aan de dieren (zowel binnen als buiten de vergunning) en de daadwerkelijke bijdrage van het project aan de bescherming van bedreigde soorten.

Geldende voorschriften

Wij wijzen u op onderstaande geldende voorschriften, die volgen uit artikel 1d, vierde lid, artikel 10, eerste lid en/of artikel 10a3 van de wet.

- Go/ no go momenten worden voor aanvang van elk experiment afgestemd met de IvD.
- Het is verboden een dierproef te verrichten voor een doel dat, naar de algemeen kenbare, onder deskundigen heersende opvatting, ook kan worden bereikt anders dan door middel van een dierproef, of door middel van een dierproef waarbij minder dieren kunnen worden gebruikt of minder ongerief wordt berokkend dan bij de in het geding zijnde proef het geval is.
- Het is verboden dierproeven te verrichten voor een doel waarvan het belang niet opweegt tegen het ongerief dat aan het proefdier wordt berokkend.
- Overige wettelijke bepalingen blijven van kracht.

Aanvraagnummer:
AVD, 1999 202010984

Weergave wet- en regelgeving

Dit project en wijzigingen

Volgens artikel 10c van de Wet op de Dierproeven (hierna de wet) is het verboden om andere dierproeven uit te voeren dan waar de vergunning voor is verleend. De dierproeven mogen slechts worden verricht in het kader van een project, volgens artikel 10g, derde lid van de wet. Uit artikel 10b, eerste lid van de wet volgt dat de dierproeven zijn ingedeeld in de categorieën terminaal, licht, matig of ernstig. Als er wijzigingen in een dierproef plaatsvinden, moeten deze gemeld worden aan de Centrale Commissie Dierproeven. Hebben de wijzigingen negatieve gevolgen voor het dierenwelzijn, dan moet volgens artikel 10a5, eerste lid van de wet de wijziging eerst voorgelegd worden en mag deze pas doorgevoerd worden na goedkeuren door de Centrale Commissie Dierproeven. Artikel 10b, tweede en derde lid van de wet schrijven voor dat het verboden is een dierproef te verrichten die leidt tot ernstige mate van pijn, lijden, angst of blijvende schade die waarschijnlijk langdurig zal zijn en niet kan worden verzacht, tenzij hiervoor door de Minister een ontheffing is verleend.

Verzorging

De fokker, leverancier en gebruiker moeten volgens artikel 13f van de wet over voldoende personeel beschikken en ervoor zorgen dat de dieren behoorlijk worden verzorgd, behandeld en gehuisvest. Er moeten ook personen zijn die toezicht houden op het welzijn en de verzorging van de dieren in de inrichting, personeel dat met de dieren omgaat moet toegang hebben tot informatie over de in de inrichting gehuisveste soorten en personeel moet voldoende geschoold en bekwaam zijn. Ook moeten er personen zijn die een eind kunnen maken aan onnodige pijn, lijden, angst of blijvende schade die tijdens een dierproef bij een dier wordt veroorzaakt. Daarnaast zijn er personen die zorgen dat een project volgens deze vergunning wordt uitgevoerd en als dat niet mogelijk is zorgen dat er passende maatregelen worden getroffen.

In artikel 9 van de wet staat dat de persoon die het project en de dierproef opzet deskundig en bekwaam moet zijn. In artikel 8 van het Dierproevenbesluit 2014 staat dat personen die dierproeven verrichten, de dieren verzorgen of de dieren doden, hiervoor een opleiding moeten hebben afgerond.

Voordat een dierproef die onderdeel uitmaakt van dit project start, moet volgens artikel 10a3 van de wet de uitvoering afgestemd worden met de instantie voor dierenwelzijn.

Pijnbestrijding en verdoving

In artikel 13 van de wet staat dat een dierproef onder algehele of plaatselijke verdoving wordt uitgevoerd tenzij dat niet mogelijk is, dan wel bij het verrichten van een dierproef worden pijnstillers toegediend of andere goede methoden gebruikt die de pijn, het lijden, de angst of de blijvende schade bij het dier tot een minimum beperken. Een dierproef die bij het dier gepaard gaat met zwaar letsel dat hevige pijn kan veroorzaken, wordt niet zonder verdoving uitgevoerd. Hierbij wordt afgewogen of het toedienen van verdoving voor het dier traumatischer is dan de dierproef zelf en het toedienen van verdoving onverenigbaar is met het doel van de dierproef. Bij een dier wordt geen stof toegediend waardoor het dier niet meer of slechts in verminderde mate in staat is pijn te tonen, wanneer het dier niet tegelijkertijd

Aanvraagnummer:
AVD **111921** 202010984

voldoende verdoving of pijnstilling krijgt toegediend, tenzij wetenschappelijk gemotiveerd. Dieren die pijn kunnen lijden als de verdoving eenmaal is uitgewerkt, moeten preventief en postoperatief behandeld worden met pijnstillers of andere geschikte pijnbestrijdingsmethoden, mits die verenigbaar zijn met het doel van de dierproef. Zodra het doel van de dierproef is bereikt, moeten passende maatregelen worden genomen om het lijden van het dier tot een minimum te beperken.

Einde van een dierproef

Artikel 13a van de wet bepaalt dat een dierproef is afgelopen wanneer voor die dierproef geen verdere waarnemingen hoeven te worden verricht of, voor wat betreft nieuwe genetisch gemodificeerde dierenlijnen, wanneer bij de nakomelingen niet evenveel of meer, pijn, lijden, angst, of blijvende schade wordt waargenomen of verwacht dan bij het inbrengen van een naald. Er wordt dan door een dierenarts of een andere ter zake deskundige beslist of het dier in leven zal worden gehouden. Een dier wordt gedood als aannemelijk is dat het een matige of ernstige vorm van pijn, lijden, angst of blijvende schade zal blijven ondervinden. Als een dier in leven wordt gehouden, krijgt het de verzorging en huisvesting die past bij zijn gezondheidstoestand.

Volgens artikel 13b van de wet moet de dood als eindpunt van een dierproef zoveel mogelijk worden vermeden en vervangen door in een vroege fase vaststelbare, humane eindpunten. Als de dood als eindpunt onvermijdelijk is, moeten er zo weinig mogelijk dieren sterven en het lijden zo veel mogelijk beperkt blijven.

Uit artikel 13c van de wet volgt dat het doden van dieren door een deskundig persoon moet worden gedaan, wat zo min mogelijk pijn, lijden en angst met zich meebrengt. De methode om te doden is vastgesteld in de Europese richtlijn artikel 6.

In artikel 13d van de wet is vastgesteld dat proefdieren geadopteerd kunnen worden, teruggeplaatst in hun habitat of in een geschikt dierhouderijsysteem, als de gezondheidstoestand van het dier het toelaat, er geen gevaar is voor volksgezondheid, diergezondheid of milieu en er passende maatregelen zijn genomen om het welzijn van het dier te waarborgen.

Locatie

De vergunning wordt verleend voor een project waarbij dierproeven geheel of gedeeltelijk worden verricht buiten een inrichting van een gebruiker (artikel 10g van de wet).

Wilde dieren

Het vangen van wilde dieren moet volgens artikel 10f van de wet door een deskundig persoon gedaan worden waarbij dieren zo min mogelijk pijn, lijden, angst of blijvende schade ondervinden. Gewonde dieren moeten onderzocht worden en behandeld, tenzij er een wetenschappelijke motivering is om niet te behandelen.

> Retouradres Postbus 93118 2509 AC Den Haag

5.1 lid2h

5.1 lid2e

5.1 lid2h

**Centrale Commissie
Dierproeven**
Postbus 93118
2509 AC Den Haag
centralecommissiedierproeven.nl
0900 28 000 28 (10 ct/min)
info@zbo-ccd.nl

Onze referentie
Aanvraagnummer
AVD **5.1 lid2h** 202010984
Bijlagen
3

Datum 19 februari 2021
Betreft Beslissing aanvraag projectvergunning Dierproeven

CONCEPT

Geachte **5.1 lid2a**

Op 11 september 2020 hebben wij uw aanvraag voor een projectvergunning dierproeven ontvangen. Het gaat om uw project "Onderzoek naar pelagische vis in de Waddenzee" met aanvraagnummer AVD **5.1 lid2h** 202010984. Wij hebben uw aanvraag beoordeeld.

Beslissing

Wij keuren uw aanvraag goed. Uit artikel 10a, eerste lid van de Wet op de dierproeven (hierna: de wet) volgt daarom dat het is toegestaan om uw project uit te voeren binnen de gestelde vergunningsperiode. Deze vergunning wordt afgegeven voor de periode van 22 februari 2021 tot en met 31 juli 2024.

Aan de vergunning hebben wij de volgende voorwaarde verbonden op grond van artikel 10a1, tweede lid van de wet.

Voorwaarden

Wij verlenen de vergunning voor dit project in eerste instantie voor 2 jaar. Anderhalf jaar na het ingaan van de vergunning dient u een terugkoppeling aan ons te verschaffen over de voortgang van het onderzoek. Hierbij dient u inzicht te verschaffen in de gevangen aantallen en de proportie bemonsterde/niet-bemonsterde vissen per doelsoort. Daarnaast dient deze terugkoppeling een overzicht te bevatten van de daadwerkelijke schade en het ongerief voor alle vissen, inclusief de niet bemonsterde dieren. Ook willen wij inzicht krijgen in het percentage dieren dat de vangst en/of proeven levend heeft doorstaan. Van de dieren die levend worden teruggezet willen wij

ook een indicatie ontvangen van de algehele conditie waarin zij bij het terugzetten verkeerden. Tot slot dient in uw terugkoppeling naar voren te komen welke inspanningen u heeft gedaan tot het verder verfijnen van de onderzoeksmethoden (3V's) en de (concrete) opbrengsten van het project tot dan toe aan ons terug te koppelen. Hierbij dienen ook de opbrengsten op het gebied van de bescherming van bedreigde soorten duidelijk te worden belicht. Wij zullen vervolgens beoordelen of het project mag worden voortgezet op basis van de schade aan de dieren (zowel binnen als buiten de vergunning) en de daadwerkelijke bijdrage van het project aan de bescherming van bedreigde soorten.

De onderbouwing van deze beslissing vindt u onder 'Overwegingen'.

Procedure

Advies dierexperimentencommissie

Wij hebben advies gevraagd bij de 5.1 lid2h (hierna: DEC). Dit advies is ontvangen op 11 november 2020. Wij hebben de DEC om aanvullend advies gevraagd over de verwachte milieu effecten van het project en de toevoeging van een nieuwe projectdoelstelling, te weten "onderzoek gericht op het behoud van de soort". Op 20-01-2021 hebben wij het aanvullend advies van de DEC ontvangen. Bij de beoordeling van uw aanvraag is dit advies betrokken overeenkomstig artikel 10a, derde lid van de wet.

Nadere vragen aanvrager

Op 4 december 2020 hebben wij u om aanvullingen gevraagd. U heeft tijdig antwoord gegeven. Het verzoek om aanvullingen had betrekking op het ongerief, de 3V's, bijvangst, rode lijst soorten en de NTS. Uw reactie is betrokken bij de behandeling van uw aanvraag.

Overwegingen

Wij kunnen ons niet geheel vinden in de inhoud van het advies van de DEC. In aanvulling op het DEC-advies stelt de CCD voorwaarden. De voorwaarden staan in de vergunning beschreven en zijn hieronder toegelicht. Ten aanzien van de overige onderdelen, nemen wij het advies van de DEC over, inclusief de daaraan ten grondslag liggende motivering.

Datum:
19 februari 2021
Aanvraagnummer:
AVD 5.1 lid2h 202010984

Datum:
19 februari 2021
Aanvraagnummer:
AVD **2020** 202010984

Voorwaarden

Uit uw aanvraag blijkt dat een groot deel van de gevangen dieren niet bemonsterd zullen worden (98%). Deze dieren vallen juridisch gezien niet onder deze vergunning. In de praktijk zijn deze dieren echter wel onderdeel van uw onderzoeksproject, aangezien het doelsoorten betreft waarvan op systematische wijze gegevens zullen worden verzameld voor uw onderzoek. Uit uw projectaanvraag blijkt dat een aanzienlijk deel van deze dieren schade zal ondergaan in de vorm van verwondingen, pijn, lijden of angst en/of de metingen ten behoeve van het project niet zullen overleven omdat ze gedurende een langere periode droog komen te liggen tijdens het sorteren van de vangst. Afhankelijk van de duur kan dit leiden tot uitdroging, hypoxie en mogelijk de dood van de dieren. De DEC heeft dit als een ethisch dilemma gesignaleerd en ook wij hebben uitgebreid bij dit punt stilgestaan. Hoewel deze dieren geen onderdeel van de vergunning zijn, dient ook met deze groep dieren zo verantwoord mogelijk te worden omgegaan. Met name omdat deze dieren wel een wezenlijk onderdeel van het project zijn. Zoals reeds aangegeven worden er door u op een systematische manier metingen aan deze dieren uitgevoerd ten behoeve van het onderzoek. Dit betekent dat ook voor deze groep voldaan dient te worden aan de vereisten omtrent de 3V's. Op voorhand is niet te voorspellen hoe groot deze groep dieren precies zal zijn, hoe groot het ongerief voor deze dieren zal zijn en welk deel van deze dieren de proef (onbeschadigd) zal overleven. Daarnaast zijn wij er niet geheel van overtuigd dat het ongerief voor de bemonsterde dieren bij matig zal blijven, het is immers niet zeker dat deze dieren gedood zullen worden voordat ze zullen bezwijken aan hypoxie of ander letsel. Wij willen hier echter wel een helder beeld van krijgen. Wij erkennen dat de gekozen methodologie voldoet aan de geldende vereisten omtrent (commerciële) visserij. Tegelijkertijd signaleren wij een groeiende maatschappelijke behoefte aan een meer duurzame en zorgvuldiger omgang met (proef-)dieren. De huidige vorm van survey-visserij voor onderzoek in een beschermd natuurgebied is in onze ogen weinig verfijnd en op termijn mogelijk niet veel langer maatschappelijk te verantwoorden. Wij verwachten daarom van u dat u zich tijdens dit project zult inspannen om uw methoden verder te verfijnen.

In reactie op onze opmerking over het voorkomen van 'rode lijst' soorten in uw projectaanvraag hebt u aangegeven dat ook het behoud van de soort onder de doelstellingen van uw project valt. Deze doelstelling valideert het gebruik van bedreigde diersoorten voor onderzoeksdoeleinden, maar was geen onderdeel van uw originele projectaanvraag.

Om de bovenstaande redenen verlenen wij de vergunning voor dit project in eerste instantie voor 2 jaar. Anderhalf jaar na het ingaan van de vergunning dient u een terugkoppeling aan ons te verschaffen over de voortgang van het

onderzoek. Hierbij dient u inzicht te verschaffen in de gevangen aantallen en de proportie bemonsterde/niet-bemonsterde vissen per doelsoort. Daarnaast dient deze terugkoppeling een overzicht te bevatten van daadwerkelijke schade en ongerief aan de dieren en het percentage dieren dat de proeven levend heeft doorstaan. Tot slot dient in uw terugkoppeling naar voren te komen welke inspanningen u heeft gedaan tot het verder verfijnen van de onderzoeksmethoden (3V's) en de (concrete) opbrengsten van het project tot dan toe aan ons terug te koppelen. Hierbij dienen ook de opbrengsten op het gebied van de bescherming van bedreigde soorten duidelijk te worden belicht. Wij zullen vervolgens beoordelen of het project mag worden voortgezet. Dit zal slechts worden toegestaan indien wij ervan overtuigd zijn dat de schade aan de dieren (zowel binnen als buiten de vergunning) tot het absolute minimum beperkt blijft en duidelijk wordt dat het project daadwerkelijk bijdraagt aan de bescherming van bedreigde soorten.

Datum:

19 februari 2021

Aanvraagnummer:

AVD 5 1 6039 202010984

Aanvullende opmerkingen

Het besluit om de projectaanvraag te vergunnen is gebaseerd op meerderheid van stemmen. De omvang van de vermeende bijvangst (i.e. doeldieren die voor het onderzoek gevangen maar niet bemonsterd worden) en het aanzienlijke ongerief dat deze dieren als direct gevolg van het project zullen ondergaan heeft bij één lid geleid tot een negatief oordeel ten aanzien van het verlenen van de vergunning.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief schriftelijk een bezwaarschrift indienen. Een bezwaarschrift kunt u sturen naar Centrale Commissie Dierproeven, afdeling Juridische Zaken, postbus 93118, 2509 AC Den Haag.

Bij het indienen van een bezwaarschrift vragen we u in ieder geval de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt en het aanvraagnummer te vermelden. U vindt deze nummers in de rechter kantlijn in deze brief.

Bezwaar schorst niet de werking van het besluit waar u het niet mee eens bent. Dat betekent dat dat besluit wel in werking treedt en geldig is. Nadat u een bezwaarschrift heeft ingediend kunt u een voorlopige voorziening vragen bij de voorzieningenrechter van de rechtbank in de vestigingsplaats van de vergunninghouder. U moet dan wel kunnen aantonen dat er sprake is van een spoedeisende situatie.

Voor de behandeling van een voorlopige voorziening is griffierecht verschuldigd. Op <http://www.rechtspraak.nl/Organisatie/Rechtbanken/Pages/default.aspx> kunt

u zien onder welke rechtbank de vestigingsplaats van de vergunninghouder valt.

Meer informatie

Heeft u vragen, kijk dan op www.centralecommissiedierproeven.nl, stuur een e-mail naar info@zbo-ccd.nl of neem telefonisch contact met ons op: 0900 28 000 28 (10 ct/minuut).

Centrale Commissie Dierproeven
namens deze:

Algemeen Secretaris

Bijlagen:

- Projectvergunning
- DEC-advies
- Weergave wet- en regelgeving

Datum:
19 februari 2021
Aanvraagnummer:
AVD 202010984

CONCEPT

Projectvergunning

gelet op artikel 10a van de Wet op de Dierproeven

Verleent de Centrale Commissie Dierproeven aan

Naam:

Adres:

Postcode en plaats:

Deelnemersnummer:

5.1 lid2h

deze projectvergunning voor het tijdvak 22 februari 2021 tot en met 31 juli 2024, voor het project "Onderzoek naar pelagische vis in de Waddenzee" met aanvraagnummer AVD^{5.1 lid2h} 202010984, na advies van ^{5.1 lid2h}. De functie van de verantwoordelijk onderzoeker is onderzoeker. Het besluit is gebaseerd op de volgende (aangepaste) stukken:

- 1 een aanvraagformulier projectvergunning dierproeven, zoals ontvangen op 11 september 2020
- 2 de bij het aanvraagformulier behorende bijlagen:
 - a Projectvoorstel, zoals ontvangen op 8 februari 2020;
 - b Bijlagen dierproeven
 - 3.4.4.1 Analyse biologische parameters pelagische vis, zoals ontvangen op 15 december 2020;
 - c Niet-technische Samenvatting van het project, zoals ontvangen op 15 december 2020;
 - d Advies van dierexperimentencommissie, zoals ontvangen op 11 november 2020; Aanvullend advies, zoals ontvangen op 20-01-2021
 - e De aanvullingen op uw aanvraag, zoals ontvangen op 15 december 2020.

Aanvraagnummer: AVD^{5.1 lid 2f} 202010984

Naam proef	Diersoort/ Stam	Aantal dieren	Ongerief
3.4.4.1 Analyse biologische parameters pelagische vis			
	Andere vissen (andere Pisces) / Ansjovis (<i>Engraulis encrasicolus</i>), driedoornige stekelbaars (<i>Gasterosteus aculeatus</i>), fint (<i>Alosa fallax</i>), geep (<i>Belone belone</i>), harder (<i>Chelon spp.</i>), haring (<i>Clupea harengus</i>), horsmakreel (<i>Trachurus trachurus</i>), koornaarvis (<i>Atherina spp.</i>), makreel (<i>Scomber scombrus</i>), spiering (<i>Osmerus eperlanus</i>), sprout (<i>Sprattus sprattus</i>), pelser (<i>Sardina pilchardus</i>), zandspieringsoorten (<i>Ammodytes spp.</i> , <i>Hyperoplus lanceolatus</i> , <i>Gymnammodytes semisquamatus</i>), zeebaars (<i>Dicentrarchus labrax</i>).	19.230	100,0% Matig

Voorwaarden

Voorwaarden

Wij verlenen de vergunning voor dit project in eerste instantie voor 2 jaar. Anderhalf jaar na het ingaan van de vergunning dient u een terugkoppeling aan ons te verschaffen over de voortgang van het onderzoek. Hierbij dient u inzicht te verschaffen in de gevangen aantallen en de proportie bemonsterde/niet-bemonsterde vissen per doelsoort. Daarnaast dient deze terugkoppeling een overzicht te bevatten van de daadwerkelijke schade en het ongerief voor alle vissen, inclusief de niet bemonsterde dieren. Ook willen wij inzicht krijgen in het percentage dieren dat de vangst en/of proeven levend heeft doorstaan. Van de dieren die levend worden teruggezet willen wij ook een indicatie ontvangen van de algehele conditie waarin zij bij het terugzetten verkeerden. Tot slot dient in uw terugkoppeling naar voren te komen welke inspanningen u heeft gedaan tot het verder verfijnen van de onderzoeksmethoden (3V's) en de (concrete) opbrengsten van het project tot dan toe aan ons terug te koppelen. Hierbij dienen ook de

Aanvraagnummer: AVD 5-1 lid 2f 202010984

opbrengsten op het gebied van de bescherming van bedreigde soorten duidelijk te worden belicht. Wij zullen vervolgens beoordelen of het project mag worden voortgezet op basis van de schade aan de dieren (zowel binnen als buiten de vergunning) en de daadwerkelijke bijdrage van het project aan de bescherming van bedreigde soorten.

Geldende voorschriften

Wij wijzen u op onderstaande geldende voorschriften, die volgen uit artikel 1d, vierde lid, artikel 10, eerste lid en/of artikel 10a3 van de wet.

- Go/ no go momenten worden voor aanvang van elk experiment afgestemd met de IvD.
- Het is verboden een dierproef te verrichten voor een doel dat, naar de algemeen kenbare, onder deskundigen heersende opvatting, ook kan worden bereikt anders dan door middel van een dierproef, of door middel van een dierproef waarbij minder dieren kunnen worden gebruikt of minder ongerief wordt berokkend dan bij de in het geding zijnde proef het geval is.
- Het is verboden dierproeven te verrichten voor een doel waarvan het belang niet opweegt tegen het ongerief dat aan het proefdier wordt berokkend.
- Overige wettelijke bepalingen blijven van kracht.

Aanvraagnummer:

AVD **5.1.10320** 202010984

Weergave wet- en regelgeving

Dit project en wijzigingen

Volgens artikel 10c van de Wet op de Dierproeven (hierna de wet) is het verboden om andere dierproeven uit te voeren dan waar de vergunning voor is verleend. De dierproeven mogen slechts worden verricht in het kader van een project, volgens artikel 10g, derde lid van de wet. Uit artikel 10b, eerste lid van de wet volgt dat de dierproeven zijn ingedeeld in de categorieën terminaal, licht, matig of ernstig. Als er wijzigingen in een dierproef plaatsvinden, moeten deze gemeld worden aan de Centrale Commissie Dierproeven. Hebben de wijzigingen negatieve gevolgen voor het dierenwelzijn, dan moet volgens artikel 10a5, eerste lid van de wet de wijziging eerst voorgelegd worden en mag deze pas doorgevoerd worden na goedkeuren door de Centrale Commissie Dierproeven. Artikel 10b, tweede en derde lid van de wet schrijven voor dat het verboden is een dierproef te verrichten die leidt tot ernstige mate van pijn, lijden, angst of blijvende schade die waarschijnlijk langdurig zal zijn en niet kan worden verzacht, tenzij hiervoor door de Minister een ontheffing is verleend.

Verzorging

De fokker, leverancier en gebruiker moeten volgens artikel 13f van de wet over voldoende personeel beschikken en ervoor zorgen dat de dieren behoorlijk worden verzorgd, behandeld en gehuisvest. Er moeten ook personen zijn die toezicht houden op het welzijn en de verzorging van de dieren in de inrichting, personeel dat met de dieren omgaat moet toegang hebben tot informatie over de in de inrichting gehuisveste soorten en personeel moet voldoende geschoold en bekwaam zijn. Ook moeten er personen zijn die een eind kunnen maken aan onnodige pijn, lijden, angst of blijvende schade die tijdens een dierproef bij een dier wordt veroorzaakt. Daarnaast zijn er personen die zorgen dat een project volgens deze vergunning wordt uitgevoerd en als dat niet mogelijk is zorgen dat er passende maatregelen worden getroffen.

In artikel 9 van de wet staat dat de persoon die het project en de dierproef opzet deskundig en bekwaam moet zijn. In artikel 8 van het Dierproevenbesluit 2014 staat dat personen die dierproeven verrichten, de dieren verzorgen of de dieren doden, hiervoor een opleiding moeten hebben afgerond.

Voordat een dierproef die onderdeel uitmaakt van dit project start, moet volgens artikel 10a3 van de wet de uitvoering afgestemd worden met de instantie voor dierenwelzijn.

Pijnbestrijding en verdoving

In artikel 13 van de wet staat dat een dierproef onder algehele of plaatselijke verdoving wordt uitgevoerd tenzij dat niet mogelijk is, dan wel bij het verrichten van een dierproef worden pijnstillers toegediend of andere goede methoden gebruikt die de pijn, het lijden, de angst of de blijvende schade bij het dier tot een minimum beperken. Een dierproef die bij het dier gepaard gaat met zwaar letsel dat hevige pijn kan veroorzaken, wordt niet zonder verdoving uitgevoerd. Hierbij wordt afgewogen of het toedienen van verdoving voor het dier traumatischer is dan de dierproef zelf en het toedienen van verdoving onverenigbaar is met het doel van de dierproef. Bij een dier wordt geen stof toegediend waardoor het dier niet meer of slechts in verminderde mate in staat is pijn te tonen, wanneer het dier niet tegelijkertijd

Aanvraagnummer:

AVD 5.1.1d2n 202010984

voldoende verdoving of pijnstilling krijgt toegediend, tenzij wetenschappelijk gemotiveerd. Dieren die pijn kunnen lijden als de verdoving eenmaal is uitgewerkt, moeten preventief en postoperatief behandeld worden met pijnstillers of andere geschikte pijnbestrijdingsmethoden, mits die verenigbaar zijn met het doel van de dierproef. Zodra het doel van de dierproef is bereikt, moeten passende maatregelen worden genomen om het lijden van het dier tot een minimum te beperken.

Einde van een dierproef

Artikel 13a van de wet bepaalt dat een dierproef is afgelopen wanneer voor die dierproef geen verdere waarnemingen hoeven te worden verricht of, voor wat betreft nieuwe genetisch gemodificeerde dierenlijnen, wanneer bij de nakomelingen niet evenveel of meer, pijn, lijden, angst, of blijvende schade wordt waargenomen of verwacht dan bij het inbrengen van een naald. Er wordt dan door een dierenarts of een andere ter zake deskundige beslist of het dier in leven zal worden gehouden. Een dier wordt gedood als aannemelijk is dat het een matige of ernstige vorm van pijn, lijden, angst of blijvende schade zal blijven ondervinden. Als een dier in leven wordt gehouden, krijgt het de verzorging en huisvesting die past bij zijn gezondheidstoestand.

Volgens artikel 13b van de wet moet de dood als eindpunt van een dierproef zoveel mogelijk worden vermeden en vervangen door in een vroege fase vaststelbare, humane eindpunten. Als de dood als eindpunt onvermijdelijk is, moeten er zo weinig mogelijk dieren sterven en het lijden zo veel mogelijk beperkt blijven.

Uit artikel 13c van de wet volgt dat het doden van dieren door een deskundig persoon moet worden gedaan, wat zo min mogelijk pijn, lijden en angst met zich meebrengt. De methode om te doden is vastgesteld in de Europese richtlijn artikel 6.

In artikel 13d van de wet is vastgesteld dat proefdieren geadopteerd kunnen worden, teruggeplaatst in hun habitat of in een geschikt dierhouderijsysteem, als de gezondheidstoestand van het dier het toelaat, er geen gevaar is voor volksgezondheid, diergezondheid of milieu en er passende maatregelen zijn genomen om het welzijn van het dier te waarborgen.

Locatie

De vergunning wordt verleend voor een project waarbij dierproeven geheel of gedeeltelijk worden verricht buiten een inrichting van een gebruiker (artikel 10g van de wet).

Wilde dieren

Het vangen van wilde dieren moet volgens artikel 10f van de wet door een deskundig persoon gedaan worden waarbij dieren zo min mogelijk pijn, lijden, angst of blijvende schade ondervinden. Gewonde dieren moeten onderzocht worden en behandeld, tenzij er een wetenschappelijke motivering is om niet te behandelen.

Van: 5.1 lid2e
Verzonden: maandag 22 februari 2021 08:19
Aan: 5.1 lid2e
Onderwerp: RE: vraag beschikking meekijken

Goedemorgen!
Ja dat bedoelde ik! Waren Bas en Elsbeth akkoord?
groet!

Van: 5.1 lid2e
Verzonden: vrijdag 19 februari 2021 12:00
Aan: 5.1 lid2e
Onderwerp: RE: vraag beschikking meekijken

HA 5.1 lid2e

Ik heb em iets anders geformuleerd, want ik denk dat dit is wat je bedoelde:

Wij vinden het daarom belangrijk om te toetsen dat het project ook daadwerkelijk een concrete bijdrage levert aan het behoud van deze soorten.

Vind je em zo OK?

Groet!

5.1 lid2e

Van: 5.1 lid2e
Verzonden: dinsdag 16 februari 2021 16:54
Aan: 5.1 lid2e
Onderwerp: FW: vraag beschikking meekijken

Dag 5.1 lid2e

5.2 lid1, 5.1 lid2e

5.2 lid1

Ook klopt deze zin dan niet meer: *Voor de rechtmatigheid van deze vergunning is het cruciaal dat het project ook daadwerkelijk een concrete bijdrage levert aan het behoud van deze soorten*

5.2 lid1

Ik zou daarom bovenstaande zin als volgt aanpassen:

Aanpassen: De CCD vindt het belangrijk om te valideren of uw project daadwerkelijk een concrete bijdrage levert aan het behoud van deze soorten.

Dus dan komt het zo in de beschikking te staan:

In reactie op onze opmerking over het voorkomen van 'rode lijst' soorten in uw projectaanvraag hebt u aangegeven dat ook het behoud van de soort onder de doelstellingen van uw project valt. Deze doelstelling valideert het gebruik van bedreigde diersoorten voor onderzoeksdoeleinden, maar was geen onderdeel van uw originele projectaanvraag. De CCD vindt het belangrijk om te valideren of uw project daadwerkelijk een concrete bijdrage levert aan het behoud van deze soorten.

Is het helder wat ik bedoel?

Groet!

Van: 5.1 lid2e [redacted]
Verzonden: dinsdag 16 februari 2021 16:18
Aan: 5.1 lid2e [redacted]
Onderwerp: RE: vraag beschikking meekijken

Ha [redacted]

Bedankt voor jouw reactie!

Vraag 1

en ik 5.2 lid1 [redacted]

over vraag 2:

Behoud van de soort is nu door de aanvrager wel toegevoegd aan de vergunning en behoort ook tot ene doelstelling van de aanvraag.

5.2 lid1 [redacted]

Wil je hier nog over bellen, of is jouw dag straks echt voorbij 😊
groet!

Van: 5.1 lid2e [redacted]
Verzonden: dinsdag 16 februari 2021 16:11
Aan: 5.1 lid2e [redacted]
Onderwerp: RE: vraag beschikking meekijken

Ha 5.1 lid2e [redacted]

Hierbij antwoord op je vragen over de Pelagische vis. 5.2 lid1 [redacted]

Kun je hiermee verder?

Groet!

Van: 5.1 lid2e [redacted]
Verzonden: dinsdag 16 februari 2021 13:54
Aan: 5.1 lid2e [redacted]
Onderwerp: vraag beschikking meekijken

Ha [redacted]

Zoals ik vanochtend telefonisch aangaf schakel ik jouw hulp in bij de beantwoording van mijn vraag. Je kunt de vraag hier vinden:

5.1 lid2h [redacted]

De beschikking kun je hier vinden: [5.1 lid2h](#)

Dank je!groeten [5.1 lid2a](#)

> Retouradres Postbus 93118 2509 AC Den Haag

5.1 lid2h

5.1 lid2e

5.1 lid2h

**Centrale Commissie
Dierproeven**
Postbus 93118
2509 AC Den Haag
centralecommissiedierproeven.nl
0900 28 000 28 (10 ct/min)
info@zbo-ccd.nl

Onze referentie
Aanvraagnummer
AVD **5.1 lid2h** 202010984
Bijlagen
3

Datum 22 februari 2021
Betreft Beslissing aanvraag projectvergunning Dierproeven

Geachte **5.1 lid2e**,

Op 11 september 2020 hebben wij uw aanvraag voor een projectvergunning dierproeven ontvangen. Het gaat om uw project "Onderzoek naar pelagische vis in de Waddenzee" met aanvraagnummer AVD **5.1 lid2h** 202010984. Wij hebben uw aanvraag beoordeeld.

Beslissing

Wij keuren uw aanvraag goed. Uit artikel 10a, eerste lid van de Wet op de dierproeven (hierna: de wet) volgt daarom dat het is toegestaan om uw project uit te voeren binnen de gestelde vergunningsperiode. Deze vergunning wordt afgegeven voor de periode van 22 februari 2021 tot en met 31 juli 2024.

Aan de vergunning hebben wij de volgende voorwaarde verbonden op grond van artikel 10a1, tweede lid van de wet.

Voorwaarden

Wij verlenen de vergunning voor dit project in eerste instantie voor 2 jaar. Anderhalf jaar na het ingaan van de vergunning dient u een terugkoppeling aan ons te verschaffen over de voortgang van het onderzoek. Hierbij dient u inzicht te verschaffen in de gevangen aantallen en de proportie bemonsterde/niet-bemonsterde vissen per doelsoort. Daarnaast dient deze terugkoppeling een overzicht te bevatten van de daadwerkelijke schade en het ongerief voor alle vissen, inclusief de niet bemonsterde dieren. Ook willen wij inzicht krijgen in het percentage dieren dat de vangst en/of proeven levend heeft doorstaan. Van de dieren die levend worden teruggezet willen wij ook een indicatie ontvangen van de algehele conditie waarin zij bij het terugzetten verkeerden. Tot slot dient in uw terugkoppeling naar voren te

komen welke inspanningen u heeft gedaan tot het verder verfijnen van de onderzoeksmethoden (3V's) en de (concrete) opbrengsten van het project tot dan toe aan ons terug te koppelen. Hierbij dienen ook de opbrengsten op het gebied van de bescherming van bedreigde soorten duidelijk te worden belicht. Wij zullen vervolgens beoordelen of het project mag worden voortgezet op basis van de schade aan de dieren (zowel binnen als buiten de vergunning) en de daadwerkelijke bijdrage van het project aan de bescherming van bedreigde soorten.

Datum:
19 februari 2021
Aanvraagnummer:
AVD 5.1 lid 2h 202010984

De onderbouwing van deze beslissing vindt u onder 'Overwegingen'.

Procedure

Advies dierexperimentencommissie

Wij hebben advies gevraagd bij de 5.1 lid 2h (hierna: DEC). Dit advies is ontvangen op 11 november 2020. Wij hebben de DEC om aanvullend advies gevraagd over de verwachte milieu effecten van het project en de toevoeging van een nieuwe projectdoelstelling, te weten "onderzoek gericht op het behoud van de soort". Op 20-01-2021 hebben wij het aanvullend advies van de DEC ontvangen. Bij de beoordeling van uw aanvraag is dit advies betrokken overeenkomstig artikel 10a, derde lid van de wet.

Nadere vragen aanvrager

Op 4 december 2020 hebben wij u om aanvullingen gevraagd. U heeft tijdig antwoord gegeven. Het verzoek om aanvullingen had betrekking op het ongerief, de 3V's, bijvangst, rode lijst soorten en de NTS. Uw reactie is betrokken bij de behandeling van uw aanvraag.

Overwegingen

Wij kunnen ons niet geheel vinden in de inhoud van het advies van de DEC. In aanvulling op het DEC-advies stelt de CCD voorwaarden. De voorwaarden staan in de vergunning beschreven en zijn hieronder toegelicht. Ten aanzien van de overige onderdelen, nemen wij het advies van de DEC over, inclusief de daaraan ten grondslag liggende motivering.

Datum:
19 februari 2021
Aanvraagnummer:
AVD **2020** 202010984

Voorwaarden

Uit uw aanvraag blijkt dat een groot deel van de gevangen dieren niet bemonsterd zullen worden (98%). Deze dieren vallen juridisch gezien niet onder deze vergunning. In de praktijk zijn deze dieren echter wel onderdeel van uw onderzoeksproject, aangezien het doelsoorten betreft waarvan op systematische wijze gegevens zullen worden verzameld voor uw onderzoek. Uit uw projectaanvraag blijkt dat een aanzienlijk deel van deze dieren schade zal ondergaan in de vorm van verwondingen, pijn, lijden of angst en/of de metingen ten behoeve van het project niet zullen overleven omdat ze gedurende een langere periode droog komen te liggen tijdens het sorteren van de vangst. Afhankelijk van de duur kan dit leiden tot uitdroging, hypoxie en mogelijk de dood van de dieren. De DEC heeft dit als een ethisch dilemma gesignaleerd en ook wij hebben uitgebreid bij dit punt stilgestaan. Hoewel deze dieren geen onderdeel van de vergunning zijn, dient ook met deze groep dieren zo verantwoord mogelijk te worden omgegaan. Met name omdat deze dieren wel een wezenlijk onderdeel van het project zijn. Zoals reeds aangegeven worden er door u op een systematische manier metingen aan deze dieren uitgevoerd ten behoeve van het onderzoek. Dit betekent dat ook voor deze groep voldaan dient te worden aan de vereisten omtrent de 3V's. Op voorhand is niet te voorspellen hoe groot deze groep dieren precies zal zijn, hoe groot het ongerief voor deze dieren zal zijn en welk deel van deze dieren de proef (onbeschadigd) zal overleven. Daarnaast zijn wij er niet geheel van overtuigd dat het ongerief voor de bemonsterde dieren bij matig zal blijven, het is immers niet zeker dat deze dieren gedood zullen worden voordat ze zullen bezwijken aan hypoxie of ander letsel. Wij willen hier echter wel een helder beeld van krijgen. Wij erkennen dat de gekozen methodologie voldoet aan de geldende vereisten omtrent (commerciële) visserij. Tegelijkertijd signaleren wij een groeiende maatschappelijke behoefte aan een meer duurzame en zorgvuldiger omgang met (proef-)dieren. De huidige vorm van survey-visserij voor onderzoek in een beschermd natuurgebied is in onze ogen weinig verfijnd en op termijn mogelijk niet veel langer maatschappelijk te verantwoorden. Wij verwachten daarom van u dat u zich tijdens dit project zult inspannen om uw methoden verder te verfijnen.

In reactie op onze opmerking over het voorkomen van 'rode lijst' soorten in uw projectaanvraag hebt u aangegeven dat ook het behoud van de soort onder de doelstellingen van uw project valt. Deze doelstelling valideert het gebruik van bedreigde diersoorten voor onderzoeksdoeleinden, maar was geen onderdeel van uw originele projectaanvraag.

Om de bovenstaande redenen verlenen wij de vergunning voor dit project in eerste instantie voor 2 jaar. Anderhalf jaar na het ingaan van de vergunning dient u een terugkoppeling aan ons te verschaffen over de voortgang van het

onderzoek. Hierbij dient u inzicht te verschaffen in de gevangen aantallen en de proportie bemonsterde/niet-bemonsterde vissen per doelsoort. Daarnaast dient deze terugkoppeling een overzicht te bevatten van daadwerkelijke schade en ongerief aan de dieren en het percentage dieren dat de proeven levend heeft doorstaan. Tot slot dient in uw terugkoppeling naar voren te komen welke inspanningen u heeft gedaan tot het verder verfijnen van de onderzoeksmethoden (3V's) en de (concrete) opbrengsten van het project tot dan toe aan ons terug te koppelen. Hierbij dienen ook de opbrengsten op het gebied van de bescherming van bedreigde soorten duidelijk te worden belicht. Wij zullen vervolgens beoordelen of het project mag worden voortgezet. Dit zal slechts worden toegestaan indien wij ervan overtuigd zijn dat de schade aan de dieren (zowel binnen als buiten de vergunning) tot het absolute minimum beperkt blijft en duidelijk wordt dat het project daadwerkelijk bijdraagt aan de bescherming van bedreigde soorten.

Datum:
19 februari 2021
Aanvraagnummer:
AVD 5 1 6020 202010984

Aanvullende opmerkingen

Het besluit om de projectaanvraag te vergunnen is gebaseerd op meerderheid van stemmen. De omvang van de vermeende bijvangst (i.e. doeldieren die voor het onderzoek gevangen maar niet bemonsterd worden) en het aanzienlijke ongerief dat deze dieren als direct gevolg van het project zullen ondergaan heeft bij één lid geleid tot een negatief oordeel ten aanzien van het verlenen van de vergunning.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief schriftelijk een bezwaarschrift indienen. Een bezwaarschrift kunt u sturen naar Centrale Commissie Dierproeven, afdeling Juridische Zaken, postbus 93118, 2509 AC Den Haag.

Bij het indienen van een bezwaarschrift vragen we u in ieder geval de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt en het aanvraagnummer te vermelden. U vindt deze nummers in de rechter kantlijn in deze brief.

Bezwaar schorst niet de werking van het besluit waar u het niet mee eens bent. Dat betekent dat dat besluit wel in werking treedt en geldig is. Nadat u een bezwaarschrift heeft ingediend kunt u een voorlopige voorziening vragen bij de voorzieningenrechter van de rechtbank in de vestigingsplaats van de vergunninghouder. U moet dan wel kunnen aantonen dat er sprake is van een spoedeisende situatie.

Voor de behandeling van een voorlopige voorziening is griffierecht verschuldigd. Op <http://www.rechtspraak.nl/Organisatie/Rechtbanken/Pages/default.aspx> kunt

u zien onder welke rechtbank de vestigingsplaats van de vergunninghouder valt.

Meer informatie

Heeft u vragen, kijk dan op www.centralecommissiedierproeven.nl, stuur een e-mail naar info@zbo-ccd.nl of neem telefonisch contact met ons op: 0900 28 000 28 (10 ct/minuut).

Centrale Commissie Dierproeven
namens deze:

5.1 lid2e

drs. F. Braunstahl
Algemeen Secretaris

Bijlagen:

- Projectvergunning
- DEC-advies
- Weergave wet- en regelgeving

Datum:

19 februari 2021

Aanvraagnummer:

AVD **5.1 lid2e** 202010984

Projectvergunning

gelet op artikel 10a van de Wet op de Dierproeven

Verleent de Centrale Commissie Dierproeven aan

Naam:

Adres:

Postcode en plaats:

Deelnemersnummer:

5.1 lid2h

deze projectvergunning voor het tijdvak 22 februari 2021 tot en met 31 juli 2024, voor het project "Onderzoek naar pelagische vis in de Waddenzee" met aanvraagnummer AVD^{5.1 lid2h} 202010984, na advies van ^{5.1 lid2h}. De functie van de verantwoordelijk onderzoeker is onderzoeker. Het besluit is gebaseerd op de volgende (aangepaste) stukken:

- 1 een aanvraagformulier projectvergunning dierproeven, zoals ontvangen op 11 september 2020
- 2 de bij het aanvraagformulier behorende bijlagen:
 - a Projectvoorstel, zoals ontvangen op 8 februari 2020;
 - b Bijlagen dierproeven
 - 3.4.4.1 Analyse biologische parameters pelagische vis, zoals ontvangen op 15 december 2020;
 - c Niet-technische Samenvatting van het project, zoals ontvangen op 15 december 2020;
 - d Advies van dierexperimentencommissie, zoals ontvangen op 11 november 2020; Aanvullend advies, zoals ontvangen op 20-01-2021
 - e De aanvullingen op uw aanvraag, zoals ontvangen op 15 december 2020.

Aanvraagnummer: AVD 5.1.142H 202010984

Naam proef	Diersoort/ Stam	Aantal dieren	Ongerief
3.4.4.1 Analyse biologische parameters pelagische vis			
	Andere vissen (andere Pisces) / Ansjovis (Engraulis encrasicolus), driedoornige stekelbaars (Gasterosteus aculeatus), fint (Alosa fallax), geep (Belone belone), harder (Chelon spp.), haring (Clupea harengus), horsmakreel (Trachurus trachurus), koornaarvis (Atherina spp.), makreel (Scomber scombrus), spiering (Osmerus eperlanus), sprout (Sprattus sprattus), pelser (Sardina pilchardus), zandspieringsoorten (Ammodytes spp., Hyperoplus lanceolatus, Gymnammodytes semisquamatus), zeebaars (Dicentrarchus labrax).	19.230	100,0% Matig

Voorwaarden

Voorwaarden

Wij verlenen de vergunning voor dit project in eerste instantie voor 2 jaar. Anderhalf jaar na het ingaan van de vergunning dient u een terugkoppeling aan ons te verschaffen over de voortgang van het onderzoek. Hierbij dient u inzicht te verschaffen in de gevangen aantallen en de proportie bemonsterde/niet-bemonsterde vissen per doelsoort. Daarnaast dient deze terugkoppeling een overzicht te bevatten van de daadwerkelijke schade en het ongerief voor alle vissen, inclusief de niet bemonsterde dieren. Ook willen wij inzicht krijgen in het percentage dieren dat de vangst en/of proeven levend heeft doorstaan. Van de dieren die levend worden teruggezet willen wij ook een indicatie ontvangen van de algehele conditie waarin zij bij het terugzetten verkeerden. Tot slot dient in uw terugkoppeling naar voren te komen welke inspanningen u heeft gedaan tot het verder verfijnen van de onderzoeksmethoden (3V's) en de (concrete) opbrengsten van het project tot dan toe aan ons terug te koppelen. Hierbij dienen ook de

Aanvraagnummer: AVD 5.1.1d27 202010984

opbrengsten op het gebied van de bescherming van bedreigde soorten duidelijk te worden belicht. Wij zullen vervolgens beoordelen of het project mag worden voortgezet op basis van de schade aan de dieren (zowel binnen als buiten de vergunning) en de daadwerkelijke bijdrage van het project aan de bescherming van bedreigde soorten.

Geldende voorschriften

Wij wijzen u op onderstaande geldende voorschriften, die volgen uit artikel 1d, vierde lid, artikel 10, eerste lid en/of artikel 10a3 van de wet.

- Go/ no go momenten worden voor aanvang van elk experiment afgestemd met de IvD.
- Het is verboden een dierproef te verrichten voor een doel dat, naar de algemeen kenbare, onder deskundigen heersende opvatting, ook kan worden bereikt anders dan door middel van een dierproef, of door middel van een dierproef waarbij minder dieren kunnen worden gebruikt of minder ongerief wordt berokkend dan bij de in het geding zijnde proef het geval is.
- Het is verboden dierproeven te verrichten voor een doel waarvan het belang niet opweegt tegen het ongerief dat aan het proefdier wordt berokkend.
- Overige wettelijke bepalingen blijven van kracht.

Aanvraagnummer:

AVD **5-1-ndz** 202010984

Weergave wet- en regelgeving

Dit project en wijzigingen

Volgens artikel 10c van de Wet op de Dierproeven (hierna de wet) is het verboden om andere dierproeven uit te voeren dan waar de vergunning voor is verleend. De dierproeven mogen slechts worden verricht in het kader van een project, volgens artikel 10g, derde lid van de wet. Uit artikel 10b, eerste lid van de wet volgt dat de dierproeven zijn ingedeeld in de categorieën terminaal, licht, matig of ernstig. Als er wijzigingen in een dierproef plaatsvinden, moeten deze gemeld worden aan de Centrale Commissie Dierproeven. Hebben de wijzigingen negatieve gevolgen voor het dierenwelzijn, dan moet volgens artikel 10a5, eerste lid van de wet de wijziging eerst voorgelegd worden en mag deze pas doorgevoerd worden na goedkeuren door de Centrale Commissie Dierproeven. Artikel 10b, tweede en derde lid van de wet schrijven voor dat het verboden is een dierproef te verrichten die leidt tot ernstige mate van pijn, lijden, angst of blijvende schade die waarschijnlijk langdurig zal zijn en niet kan worden verzacht, tenzij hiervoor door de Minister een ontheffing is verleend.

Verzorging

De fokker, leverancier en gebruiker moeten volgens artikel 13f van de wet over voldoende personeel beschikken en ervoor zorgen dat de dieren behoorlijk worden verzorgd, behandeld en gehuisvest. Er moeten ook personen zijn die toezicht houden op het welzijn en de verzorging van de dieren in de inrichting, personeel dat met de dieren omgaat moet toegang hebben tot informatie over de in de inrichting gehuisveste soorten en personeel moet voldoende geschoold en bekwaam zijn. Ook moeten er personen zijn die een eind kunnen maken aan onnodige pijn, lijden, angst of blijvende schade die tijdens een dierproef bij een dier wordt veroorzaakt. Daarnaast zijn er personen die zorgen dat een project volgens deze vergunning wordt uitgevoerd en als dat niet mogelijk is zorgen dat er passende maatregelen worden getroffen.

In artikel 9 van de wet staat dat de persoon die het project en de dierproef opzet deskundig en bekwaam moet zijn. In artikel 8 van het Dierproevenbesluit 2014 staat dat personen die dierproeven verrichten, de dieren verzorgen of de dieren doden, hiervoor een opleiding moeten hebben afgerond.

Voordat een dierproef die onderdeel uitmaakt van dit project start, moet volgens artikel 10a3 van de wet de uitvoering afgestemd worden met de instantie voor dierenwelzijn.

Pijnbestrijding en verdoving

In artikel 13 van de wet staat dat een dierproef onder algehele of plaatselijke verdoving wordt uitgevoerd tenzij dat niet mogelijk is, dan wel bij het verrichten van een dierproef worden pijnstillers toegediend of andere goede methoden gebruikt die de pijn, het lijden, de angst of de blijvende schade bij het dier tot een minimum beperken. Een dierproef die bij het dier gepaard gaat met zwaar letsel dat hevige pijn kan veroorzaken, wordt niet zonder verdoving uitgevoerd. Hierbij wordt afgewogen of het toedienen van verdoving voor het dier traumatischer is dan de dierproef zelf en het toedienen van verdoving onverenigbaar is met het doel van de dierproef. Bij een dier wordt geen stof toegediend waardoor het dier niet meer of slechts in verminderde mate in staat is pijn te tonen, wanneer het dier niet tegelijkertijd

Aanvraagnummer:

AVD 5.1 (020) 202010984

voldoende verdoving of pijnstilling krijgt toegediend, tenzij wetenschappelijk gemotiveerd. Dieren die pijn kunnen lijden als de verdoving eenmaal is uitgewerkt, moeten preventief en postoperatief behandeld worden met pijnstillers of andere geschikte pijnbestrijdingsmethoden, mits die verenigbaar zijn met het doel van de dierproef. Zodra het doel van de dierproef is bereikt, moeten passende maatregelen worden genomen om het lijden van het dier tot een minimum te beperken.

Einde van een dierproef

Artikel 13a van de wet bepaalt dat een dierproef is afgelopen wanneer voor die dierproef geen verdere waarnemingen hoeven te worden verricht of, voor wat betreft nieuwe genetisch gemodificeerde dierenlijnen, wanneer bij de nakomelingen niet evenveel of meer, pijn, lijden, angst, of blijvende schade wordt waargenomen of verwacht dan bij het inbrengen van een naald. Er wordt dan door een dierenarts of een andere ter zake deskundige beslist of het dier in leven zal worden gehouden. Een dier wordt gedood als aannemelijk is dat het een matige of ernstige vorm van pijn, lijden, angst of blijven schade zal blijven ondervinden. Als een dier in leven wordt gehouden, krijgt het de verzorging en huisvesting die past bij zijn gezondheidstoestand.

Volgens artikel 13b van de wet moet de dood als eindpunt van een dierproef zoveel mogelijk worden vermeden en vervangen door in een vroege fase vaststelbare, humane eindpunten. Als de dood als eindpunt onvermijdelijk is, moeten er zo weinig mogelijk dieren sterven en het lijden zo veel mogelijk beperkt blijven.

Uit artikel 13c van de wet volgt dat het doden van dieren door een deskundig persoon moet worden gedaan, wat zo min mogelijk pijn, lijden en angst met zich meebrengt. De methode om te doden is vastgesteld in de Europese richtlijn artikel 6.

In artikel 13d van de wet is vastgesteld dat proefdieren geadopteerd kunnen worden, teruggeplaatst in hun habitat of in een geschikt dierhouderijsysteem, als de gezondheidstoestand van het dier het toelaat, er geen gevaar is voor volksgezondheid, diergezondheid of milieu en er passende maatregelen zijn genomen om het welzijn van het dier te waarborgen.

Locatie

De vergunning wordt verleend voor een project waarbij dierproeven geheel of gedeeltelijk worden verricht buiten een inrichting van een gebruiker (artikel 10g van de wet).

Wilde dieren

Het vangen van wilde dieren moet volgens artikel 10f van de wet door een deskundig persoon gedaan worden waarbij dieren zo min mogelijk pijn, lijden, angst of blijvende schade ondervinden. Gewonde dieren moeten onderzocht worden en behandeld, tenzij er een wetenschappelijke motivering is om niet te behandelen.

Van: info@zbo-ccd.nl
Verzonden: dinsdag 6 juli 2021 13:44
Aan: 5.1 lid2h
Onderwerp: Terugkoppeling over projectvergunningaanvraag AVD 5.1 lid2h 202010984

Geachte 5.1 lid2h,

Op 11-09-2020 hebben wij een aanvraag voor een projectvergunning dierproeven ontvangen waarover uw DEC advies heeft uitgebracht. Het gaat om het project 'Onderzoek naar pelagische vis in de Waddenzee' met aanvraagnummer AVD 5.1 lid2h 202010984.

De CCD heeft de aanvrager aanvullende vragen gesteld. De aanvullingen hadden betrekking op het ongerief, de 3V's, bijvangst, rode lijst soorten en de NTS.

De CCD heeft besloten de vergunning toe te wijzen. De aanvrager en verantwoordelijk onderzoeker zijn hierover ingelicht. De beschikking is verstuurd op 22-2-2021.

De vergunning wordt verleend onder de volgende voorwaarden:

Wij verlenen de vergunning voor dit project in eerste instantie voor 2 jaar. Anderhalf jaar na het ingaan van de vergunning dient u een terugkoppeling aan ons te verschaffen over de voortgang van het onderzoek. Hierbij dient u inzicht te verschaffen in de gevangen aantallen en de proportie bemonsterde/niet-bemonsterde vissen per doelsoort. Daarnaast dient deze terugkoppeling een overzicht te bevatten van de daadwerkelijke schade en het ongerief voor alle vissen, inclusief de niet bemonsterde dieren. Ook willen wij inzicht krijgen in het percentage dieren dat de vangst en/of proeven levend heeft doorstaan. Van de dieren die levend worden teruggezet willen wij ook een indicatie ontvangen van de algehele conditie waarin zij bij het terugzetten verkeerden. Tot slot dient in uw terugkoppeling naar voren te komen welke inspanningen u heeft gedaan tot het verder verfijnen van de onderzoeksmethoden (3V's) en de (concrete) opbrengsten van het project tot dan toe aan ons terug te koppelen. Hierbij dienen ook de opbrengsten op het gebied van de bescherming van bedreigde soorten duidelijk te worden belicht. Wij zullen vervolgens beoordelen of het project mag worden voortgezet op basis van de schade aan de dieren (zowel binnen als buiten de vergunning) en de daadwerkelijke bijdrage van het project aan de bescherming van bedreigde soorten.

Het DEC advies is helder en navolgbaar. In het advies is op heldere wijze inzicht gegeven in de vragen die aan de aanvrager zijn gesteld. Bij de beantwoording van de beoordelvingsvragen verstrekt u een heldere onderbouwing. De ethische afweging volgt op logische wijze uit de beantwoording van de C vragen. De CCD waardeert de zorgvuldige behandeling van deze aanvraag en de uitgebreide discussie omtrent de ethiek van de grote aantallen bijvangst en het buiten beschouwing laten van de negatieve effecten van het vangstproces. Ook wij hebben hier uitvoerig naar gekeken. De niet bemonsterde dieren ondergaan geen proefhandelingen die drempel overschrijdend ongerief veroorzaken en vallen zodoende buiten het reikwijdte van de Wod. De ethische afweging is echter niet beperkt is tot enkel dieren binnen de vergunningaanvraag. Ook effecten van het project buiten het domein van de Wod dienen te worden meegenomen in de schade baten analyse. Denk bijvoorbeeld aan effecten van het project op mens en milieu (artikel 10a2, lid 2, sub d), maar ook effecten zoals bijvoorbeeld (maar niet beperkt tot) de schadelijke effecten van de vangstprocedure. Op deze manier dienen de niet bemonsterde vissen te worden meegenomen in de beoordeling van het project.

Mocht u vragen hebben over onze beslissing, dan kunt u uiteraard contact met ons opnemen.

Met vriendelijke groet,
Namens de Centrale Commissie Dierproeven

5.1 lid2e

www.centralecommissiedierproeven.nl

.....
Postbus 93118 | 2509 AC | Den Haag
.....

T: 0900 2800028

E: info@zbo-ccd.nl